

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

KIRKALTINCI SÛRE-İ CELİLE

eI-AHKAF SÛRE-İ CELİ LESİ

Mekkî(; Mekke-i Mükerreme döneminde inmiş)dir. 35 âyet-i kerimedir. 10, 15-18 ve 35. âyet-i kerimeler Medine'de nazil olmuştur.

O Rahmân ve O Rahîm olan Allâh'ın ismiyle!

1- Hâ! Mîm!

2- **O kitabın indirilişi, O Azîz ve Hakîm olan** (; yaratmak istediği şeyi îcada muktedir olan ve bütün hükümleri hikmetli ve isabetli bulunan) **Allah tarafından**.

3- **Biz göklerle yeri ve ikisi arasındakileri**(, boşu boşuna değil,) **ancak** (mükelleflere imtihan yurdu olma vasfı gibi yaratılmalarını uygun kılan) **hak**(lı bir neden) **ile ve** (son bulmaları için takdir edilip) **adı konmuş bir ecele yarattık!**
O kâfir olmuş kimseler ise, (bunca âlemlerin ne hikmetle yaratıldığını hiç düşünmeyici ve) **korkutulmuş oldukları şeylerden yüz çeviricilerdir.**

4- (Habîbim! O müşriklere) **de ki: "Gördünüz mü**(, söyleyin bana); **Allâh'ı bırakıp da tapmakta olduğunuz o** (âciz) **şeyleri? Gösterin bana ki; onlar yerden hangi bir şeyi yaratmışlar, yoksa onlar için gökler**(in yaratılışında ve yönetimin)**de bir ortaklık mı var? İşte bu** (tevhidi açıklayan ve şirki iptal eden Kur'â)**ndan önce**(, dininizin doğruluğunu gösteren İlâhî) **bir kitap** (varsa,) **ya da** (putların ibadeti hak ettiğine dâir evvelkilerin bilgilerinden) **en ufak bir ilim kalıntısı** (mevcutsa, onları) **bana getirin** (de göreyim)! **Eğer** (davanızda) **doğru kimseler olduysanız**(, bu konuda bana bir delil getirmeniz gerekir)!

5- **O kimseden daha sapık kim olabilir ki, Allâh'ı bırakıp da, kıyamet gününe kadar kendisin** (in hiçbir isteğin)**e hiçbir cevap veremeyecek olan** (putlar gibi âciz) **kimselere ibadet etmektedir. Üstelik bu** (tapınıla)**nlar o** (tapa)**nların duasından bile habersizdirler!**

Tasavvuf ve tevessül karşıtı bazı kimselerin bu ve benzeri âyetleri, mürşitlerine rabıta yapan veya Allâh-u Te'âlâ nezdinde yüksek mertebe sahibi olduğuna dâir hüsn-ü zanda bulunulan kişilerin kabirlerini ziyaret edip, onların yüzü suyu hürmetine Allâh-u Te'âlâ'dan bazı isteklerde bulunan kişiler aleyhine bir delilmiş gibi ortaya atmaları, ilgisiz bir şeyi konuya katmaktan başka bir şey değildir. Zira bu âyet-i kerime Allâh'ı bırakıp da başkalarına tapanların, onlara yalvarışından bahsetmektedir. Tevessül ehli ise, Allâh-u Te'âlâ'ya ibadet ve duayı hiçbir suretle terk etmemekte, peygamberleri ve velîleri ise yine

Allâh-u Te'â-lâ'nın: "Sizi Bana ulaştıracak vesile arayın!" (Mâide Sûresi; 35) emri gereği, Allâh-u Te'âlâ'ya yaptıkları duanın kabulüne bir aracı edinmektedirler.

6- Bir de (kıyamet koştığında) **insanlar haşır olunduğu zaman, o** (ibadet oluna) **nlar** (Allâh-u Te'âlâ'nın kendilerine vereceği bir idrâk ve konuşma kabiliyeti neticesinde) **bunlara kuvvetli düşmanlar olacaklar ve onların** (kendilerine) **tapmasını** (n doğru bir şey olmadığını açıklayarak, bu şirki) **inkâr edenler olacaklardır.**

7- Ayetlerimiz onlara açık seçik bir halde art arda okunduğu zaman, o kâfir olmuş kimseler, kendilerine geldiği anda (hiç düşünme ihtiyacı bile hissetmeksizin) **o** (dinlemiş oldukları Kur'ân âyetleri gibi bir) **hak** (ve hakikat) **için:**

"İşte bu, apaçık bir büyüdür." dedi(ler).

8- Yoksa onlar (senin getirdiğin hak ve hakikatler için): **"Onu o uydurdu!" mu diyorlar?** (Habîbim!) **De ki:** "(Farz-ı muhal) **ben onu uydurduysam, artık siz benim için Allâh'tan** (gelecek iftira cezasından) **hiçbir şey** (i engellemey) **e güç yetiremezsiniz. Sizin** (Allâh-u Te'âlâ'nın âyetlerini tenkit için, onları kâh büyü, kâh uydurma diye adlandırarak) **kendisine dalmakta olduğunuz şeyleri hakkıyla bilen ancak O'dur! Benimle sizin aranızda gerçek bir şahit olarak O yeterli olmuştur!** (İçinizden tevbe edip iman edenleri çokça bağışlayan) **Ğafûr da,** (kullarına çok acıdığı için, bu gibi sözlerinden dolayı onları hemen helak etmeyip tevbe fırsatı veren) **Rahîm de ancak O'dur!"**

9- (Habîbim! Senden inadına ilginç mucizeler isteyen ve gaybla ilgili sorular soran o müşriklere) de ki;

"Ben peygamberler arasından (çıkıp, onlara muhalif görüşler ortaya atarak) **yeni bir şey çıkararak biri değilim!** (Bilakis ben onların getirmiş oldukları tevhide davet yolunu aynen size getirmiş bulunmaktayım. Ben de onlar gibi ancak Allâh-u Te'âlâ'nın bana vermiş olduğu mucizeleri açıklayabilirim, yoksa sizin her istediğiniz mucizeyi gösterme imkânına sahip değilim.) **Zaten** (Rabbim bildirmedikçe) **ne bana, ne de size ne yapılacağını bilemiyorum. Ben ancak bana vahyedilmekte olan şeye hakkıyla uyuyorum ve ben pek açık bir uyarıcıdan başkası değilim!"**

Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in âhirette kendisine ne muamele yapılacağını bildiği kesindir. Ama bu âyet indiği sırada henüz kendisinin ve ümmetinin dünyada nelerle karşılaşacağını tam tafsilatıyla bilmemekteydi. Kendisinin, diğer peygamberler gibi sürgüne mi gönderileceği yoksa şehit mi edileceği hakkında bir bilgiye sahip olmadığı gibi, inanan ümmetinin başına neler geleceği, inkarcıların ise ne tür bir azaba çarptırılacağı hususunda da ayrıntılı bir bilgiye sahip değildi. Bu âyetin inişiyle müşrikler sevinerek: "Seninle bizim ne farkımız var? Demek senin de bize karşı bir meziyetin yok!" deyince. Fetih Sûresinin 2. ve 5. âyetlerinin inişiyle, kendisinin geçmiş ve geleceğinin bağışlandığını ve inanan erkeklerin ve kadınların akıbetinin cennetle sonuçlanacağını öğrenmiş oldu. Sonra yine rüyasında hurmalık ve ağaçlık bir yer olan Medine'ye hicrete zorlanacağı kendisine bildirildi. İsrâ Sûresinin 60. âyetiyle, kimse tarafından öldürülemeyeceğini; Fetih Sûresinin 28. âyetiyle de, dininin tüm dinlere galip geleceğini; Enfâl Sûresinin 33. âyetiyle ise, onun hürmetine inkarcılara da toptan bir azap yapılmayacağını öğrenmiş bulundu. Dolayısıyla bazılarının, bu âyetten yola çıkarak Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in şânına noksanlık getirmeyi hedefleyen konulara girmeleri asla yerinde değildir. Zira burada nefyedilen bilgi, vahye mazhar olmaksızın kendiliğinden bilebilmesidir. Yoksa bizim itikadımıza göre; bilinmesi üstünlük sayılacak tüm ilimler vefatından önce Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e bildirilmiştir! (Âlûsi)

10- (Habîbim! O müşriklere) **de ki: "Gördünüz mü(, söyleyin bana)! Eğer o (Kur'ân), Allâh tarafından (gönderilmiş bir kitap) olduysa, siz de onu inkâr ettiyseniz, üstelik İsrâîloğullarından pek değerli bir şahit (olan Abdullah ibni Selâm) onun benzeri (olan Tevrat'taki Kur'ân'a uygun manalara ve âhir zaman peygamberinin gönderileceği)ne (dâir âyetlere) şahitlik etmiş ve bu sebeple (Kur'ân'a) iman etmiş de, siz (imani kendinize yediremeyerek bundan) büyüklenmişseniz(, peki, şimdi siz zâlim ve sapık değil misiniz?)! Şüphesiz ki Allâh o zâlimler toplumunu (doğru yola) hidâyet etmez."**

11- O kâfir olmuş kimseler, iman etmiş olan kişilere:

"Eğer o (Kur'ân ve iman) hayırlı bir şey olsaydı, onlar ona bizden önce ulaşamazlardı!" dedi. Ona (inanmaya) hidâyet bulamadıkları zaman, bu sefer de muhakkak:

"İşte bu eski bir uydurmadır!" diyecekler.

12- Hâlbuki ondan önce (dînî konularda kendisine uyulacak) tam bir önder ve (kendisine inananlar için) büyük bir rahmet olarak Mûsa'nın kitabı vardı!

İşte bu ise, (şirk koşarak) zulmetmiş olan o kimseleri korkutsun diye ve güzel amel işleyenlere bir müjde olsun için Arapça bir dille (indirilmiş, kendinden önceki İlâhî kitapları) doğrulayan büyük bir kitaptır!

13- Şüphesiz o kimseler ki: "Rabbimiz ancak Allâh'tır!" demişlerdir, sonra da istikamet göstermişlerdir; artık onlar üzerine hiçbir korku yoktur ve (herkesin üzüleceği kıyamet gününde) ancak onlar mahzun olmayacaklardır!

14- İşte sana! Ancak onlar, içerisinde ebedî kalıcılar hâlinde o cennetin arkadaşlarıdır. Yapmakta bulunmuş oldukları şeylere yeterli bir karşılık olarak!

15- Biz insana, ana-babasına tam bir iyilikte bulunmasını kuvvetlice emrettik! Annesi onu meşakkatle (dokuz ay karnında) taşıdı ve onu zahmetle doğurdu.

Onu taşıması ve (sütten) ayırması otuz aydır. (Zira hamileliğin en az müddeti altı ay, emzirmenin en çok süresi ise iki senedir.) Neticede o (çocuk yaşayıp,) en kuvvetli çağı (olan otuz-otuzüç yaşları)na ulaştığında ve (bunun sonunda) kırk seneye vardığında:

"Ey Rabbim! Bana ve anne-babama lütfetmiş bulunduğun o (sayısız) nimetine şükretmeme, bir de kendisinden razı olacağın değerli pek çok salih amel işlememe beni düşkün kıl! Bir de benim için zürriyetim arasında ıslahta bulun(, tâ ki o iyi hal benden zürriyetime bulaşsın ve onlar arasında iyice yerleşsin)!"

Şüphesiz ki ben(, razı olmayacağın şeylerden) Sana tevbe ettim ve muhakkak ki ben(, amellerini Sana tahsis eden) Müslümanlardanım!" dedi.

16- İşte sana! Ancak onlardır o kimseler ki; Biz onlardan yapmış oldukları şeylerin (mubahlar gibi, sevap ve kabul gerektirmeyenlerini değil de, ibadetler gibi) en güzel olanlarını kabul ederiz ve cennet ashabı içerisinde onların da kötü işlerin(e ceza ver mek)den geçeriz. (Peygamberler vasıtasıyla) vaad olunmakta bulunmuş oldukları o dosdoğru söz(ün bir gereği) olarak!

Bu âyet-i celîle Ebû Bekr-i Sıddîk (Radıyallâhu anh) hakkında inmiştir. Şöyle ki o, kendisinden iki yaş büyük olan Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ile, on sekiz yaşından itibaren birlikte olmuş, ne yolculukta, ne de ikamette ondan hiç ayrılmamıştır. Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) kırk yaşına ulaştığında peygamberlik şerefine nail olunca, o an için otuz sekiz yaşında olan Ebû Bekr-i Sıddîk hemen ona iman etmiş,

kendisi kırk yaşına varınca da âyet-i kerimede geçen duayı yapmıştır. Bu duasının neticesi olarak, anne-babası İslâm'la şereflenmiştir ki, onun dışında bu şeref muhacirlerden hiçbirine nasip olmamıştır. İsteddiği salih amele de muvaffak kılınmış, böylece Allâh uğrunda işkenceye maruz kalmış dokuz mümin köleyi satın alarak âzâd etmiştir ki, onlardan biri de Bilâl-i Habeşî'dir. Zürriyeti hakkındaki duası da kabul olarak, bütün çocukları ve torunları imanla şereflenmişlerdir. Buna göre babası Ebû Kuhâfe, Annesi Ümmü'l-Hayr, oğlu Abdurrahmân ve onun oğlu Muhammed (Radiyallâhu anhüm), hem İslâm'la hem de sahâbîlikle şereflenmiştir ki, böyle bir saadet Ebû Bekr (Radiyallâhu anh) dışında sahabenin hiçbirinde toplanmamıştır. (Beyzâvi. Nesefî, Hâzîn. Âlûsî)

17- Ama o kimse ki, (kendisini imana çağırdıklarında) ana-babasına: "Öf ikinize! Benden önce bunca asırlar (halkı) kesinlikle (gelip) geçmişken (ve onlar dan hiçbiri dirilip kabrinden çıkmamışken), ikiniz beni (ölümümün ardından diriltilip kabrimden) çıkartılacağımla mı tehdit ediyorsunuz?" demişti. O ikisi ise (onun bu inkârından rahatsızlıklarını belirtmek üzere: "Senden Allâh'a sığınırız!" diyerek) Allâh'tan yardım istiyorlardı(, bir yandan da ona nasihati elden bırakmayarak diyorlardı) ki:

"(Senin gibi davranan kişi helâki hak etmiş olur, böylece) **helâk sana** (da gelip çatacaktır)! (Öyleyse kendine yazık etmeyi bırak da, dirilmeye) **iman et! Şüphesiz ki Allâh'ın** (bütün kulları diriltilip hesaba çekeceğine dair) **vaadi haktır!"** Yinede o (onlara inanmayarak):

"İşte bu (Allâh'ın sözü diye beni korkuttuğunuz şeyler), evvelkilerin yazıya döktüğü gerçek dışı şeylerden başkası değildir!" diyordu.

18- İşte sana! Ancak onlardır o kimseler ki, kendilerinden önce (gelip) geçmiş bulunan birçok (kâfir ve âsî) cin ve insan toplulukları içerisinde onlar üzerine de(:"Andolsun; elbette cehennem, cinler ve insanların kâfir ve âsîlerinden topluca dolduracağım!" şeklindeki) o (azap) söz(ü) kesinlikle hak olmuştur. Çünkü gerçekten onlar (ve bunlar, imanı tercih ederek ebedî saadet kazanacak yerde, inkâra meylederek, telâfisi mümkün olmayan bir zarar ve) hüsrâna uğramış kimseler olmuşlardır.

19- (Mükelleflerin) yapmış oldukları (iyi veya kötü) şeylerden dolayı her biri için (cennette veya cehennemde elde edecekleri) birtakım dereceler (ve derekeler) vardır. Tâ ki O onlara yaptıklarını(n karşılığını) tastamam versin de böylece onlar (sevapları eksiltilecek ya da azapları artırılarak) zulme uğratılmasınlar!

20- O inkâr etmiş olan kimselerin o (cehennem) ateş(in)e arz olunacakları gün (kendilerine denilecektir) ki:

"Siz bütün lezzetlerinizi o en alçak (dünya) hayatınızda (tamamen tüketip) giderdiniz ve onlarla iyice faydalandınız(, artık sizin için burada zevk alacağınız hiçbir şey kalmamıştır)!

İşte bugün siz, o yer(yüzün)de haksız yere kibirlenmekte bulunmuş olmanız nedeniyle, bir de (Allâh'ın taatından çıkararak) fâsıklıkta bulunmuş olmanız yüzünden alçaklık azâbıyla cezalandırılacaksınız!"

21- (Habîbim!) önünden ve ardından uyarıcılar kesinlikle geçmiş (ve hepsi de aynı uyarıyı ümmetlerine tebliğ etmiş)ken, sen (özellikle) Âd (halkın)ın kardeşi (olan Hûd (Aleyhisselâm)ın tarihçesi)ni (Mekke müşriklerine) anlat! Hani o, (uzun ve eğri büğrü yüksekçe kum yığınlarının bulunduğu) Ahkaf (nâmındaki mekân)da bulunan kavmini;

"Allâh'tan başkasına kulluk etmeyin! Şüphesiz ki ben pek büyük bir günün azabından size karşı endişe duymaktayım!" diye(rek, iman etmemeleri durumunda

başlarına gelecek dünya ve âhiret azaplarından) **uyarmıştı**.

22- O(nu inkar etmiş ola)nlar: "**Sen bize, bizi ilâhlarımız(a tapmak)dan çeviresin diye mi geldin? Öyleyse** (Allâh'a ortak koşmamız nedeniyle) **bize** (peşin azap olarak geleceğini) **vaad etmiş bulunduğun şeyi hemen getir! Eğer doğru kimselerden olduysan**(, bunu yaparsın)!" dediler.

23- O: "(Ne zaman azaba uğrayacağınızın bilgisi dâhil) **ilmin tamamı ancak Allâh katındadır**(, onu çabuklaştırma ya da geciktirme hususunda benim hiçbir katkım olamaz). **Bense size, kendisiyle gönderilmiş bulunduğum** (vahiilerin emrettiği) **şeyleri ulaştırmaktayım!**

Lâkin ben sizi öyle bir toplum olarak görüyorum ki cahillik yapmaktasınız! (Bunun neticesidir ki: 'Azabımızı çabuklaştır!' diyerek peygamberlerin vazifelerinden olmayan şeyleri benden istemektesiniz.)" dedi.

24- Derken (uzun süre kuraklık çektikten sonra) **onu, vadilerine yönelen bir bulut olarak gördüklerinde:**

"**İşte bu, bize yağmur yağdırıcı bir buluttur!**" dediler. (O zaman Hûd (Aleyhisselâm) dedi ki:)

"**Doğrusu o** (rahmet bulutu sandığınız), **sizin kendisini acele istemiş olduğunuz** (azaplarla dolu) **şeydir; öyle büyük bir rüzgârdır ki, içerisinde çok acı veren dehşetli bir azap vardır!**"

25- O (rüzgâr), **Rabbinin emriyle her şeyi bir daha düzelemeyecek bir şekilde helâk edecektir. Böylece** (yedi gece sekiz gün aralıksız süren kasırga neticesinde) **onlar, meskenlerin(in izlerin)den başka bir şey görülmecek bir hale geldiler.**

İşte sana! O suçlular toplumunu(, bundan aşağısıyla değil,) **ancak böyle** (feci bir azapla) **cezalandırırız.**

26- Andolsun ki; elbette Biz o (sizden önce helâke uğratılmış ola)nları (kuvvet ve imkân bakımından) **öyle şeyler içerisinde yerleştirmiştik ki, gerçekten sizi onlar içerisinde mekân** (ve imkân) **sahibi kılmamıştık. Ayrıca** (uzuvlarını yaratıldıkları gayeye uygun bir şekilde kullanarak ve türlü türlü nimetleri fark edip sahibini tanıyarak şükürünü eda etmeleri için) **onlara kulaklar, gözler ve gönüller de vermiştik.**

Ama (kulaklarını vahiy dinlemek için, gözlerini cihanda resmedilen âyetleri görmek için, gönüllerini de Allâh-u Te'âlâ'yı tanıma uğrunda kullanmayarak) **Allâh'ın âyetlerini bile bile inkâr etmiş oldukları zaman, ne kulakları, ne gözleri, ne de gönülleri onlardan en ufak bir şeyi dahi savuşturamamıştı. / onlardan hangi şeyi def edebilmişti? /**

Böylece(: "Nerede o azap?" diyerek) **kendisiyle alay etmekte bulunmuş oldukları o şey onları kuşatıvermişti.**

27- (Ey Mekke ehli!) Andolsun ki; elbette Biz sizin etrafınızda bulunan o (Semûd kavminin yaşadığı Hıcr bölgesinin ahâlisini ve Salih (Aleyhisseiâm)ın kavminin yaşadığı diğer) **karyeleri(n halkını) muhakkak helâk ettik.**

Oysa Biz, onlar (içine düştükleri kâfirlik ve isyan bataklığından kurtulup, iman ve taate) **dönsünler diye âyetleri çeşitli şekillerde tekrarlamıştık.**

28- Peki, Allâh'ı bırakıp da (O'na) **yaklaşmak için** (kendilerini) **ilâhlar edinmiş oldukları o şeyler**(, helâke uğradıkları zaman) **o** (tapa)nlar(ın)a **yardım etseydi ya! Doğrusu** (sanki) **onlar bunlardan kayboldular** (da, onun için kendilerine yardımcı

olamadılar).

İşte sana! Bu (şekilde ilâhlarının yardımını görmemeleri), ancak **onların yalanıdır ve** (Allâh'a karşı) **uydurmakta bulunmuş oldukları şey**(in bir neticesi)**dir.**

29- (Yâd) **et o zamanı ki; Biz, cinlerden bir topluluğu sana doğru yöneltmiştik ki, onlar** (senin okuduğun) **Kur'ân(ı) dinlemekteydiler. İşte onlar o** (Kur'ân'dan okuduğu)**nun yanında bulunduktan zaman** (, ilme karşı takındıkları edepten dolayı birbirlerine): **"Susun (da okunanı iyice duyabilelim)!" dediler. O** (kıraat) **bitirildiğinde ise, uyarıcılar olarak toplumlarına döndüler.**

Rivayete göre; Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) cinleri uyarmakla ve onları Allâh-u Te'âlâ'ya davet edip onlara Kur'ân okumakla emrolununca, Allâh-u Te'âlâ birtakım cinleri ona gönderdi. Bunun üzerine Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ashabına: "Ben bu gece cinlere Kur'ân okumakla emrolundum, hanginiz benimle gelirsiniz?" diye sorduğunda, Abdullah ibni Mes'ûd (Radıyallâhu anh) ona eşlik etti. Kendisi şöyle anlatıyor: Yola koyulduk, Mekke'nin yukarı tarafına vardığımızda Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem), Hucûn vadisi denen yere girdi. Bana da bir çizgi çizerek onun içinde oturmamı ve kendisi dönünceye kadar oradan çıkmamamı emretti. Kendisi gidip onların başında durdu ve Kur'ân okumaya başladı. O sırada ben kartal gibi hayvanların ona doğru inişe geçtiğini gördüm ve çok şiddetli gürültüler duydum, hatta Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e bir şey olacak diye endişelenmeye başladım. Birden birçok karartı ortalığı kaplayarak benimle onun arasına girince artık onun sesini duymaz oldum. Sonra imsakla birlikte Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyh, ve Sellem) onlarla işini bitirdiğinde, bulut parçaları gibi ayrı ayrı dağılmaya başladılar. Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) yanıma geldiğinde bana uyuyup uyuyamadığımı sordu. Ben: "Hayır, Yâ Rasûlellâh! Kaç defa insanlardan yardım istemeye niyetlendimse de, senin onlara değneğinle vurarak: 'Oturun!' dediğini duyunca rahatladım!" dedim. O zaman Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) bana: "O daireden çıksaydın, onlardan birinin seni kapmayacağına emin olmazdım!" buyurduktan sonra, neler gördüğümü sordu. Ben, beyaz elbise giymiş siyah adamlar gördüğümü söyleyince: "Onlar Nusaybin cinleriydi. Benden azık istediler, ben de onlara kemik, gübre gibi şeyleri azık olarak tayin ettim!" buyurdu. Ben gürültüyü sorunca: "Aralarında öldürülen biri hakkında çekişerek davayı bana intikal ettirdiler, ben de onların arasında hak ile hüküm verdim!" buyurdu. Bu cinler on iki bin kişi olup, Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in onlara okuduğu sûre Alak Sûresi idi. Gelen cinlerin sayısı, nerenin cinleri olduğu ve olay mahalli hakkında birçok rivayet varsa da, bunların her birini değerlendirme açısından, Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in cinlerle bir kere değil, altı kere görüşüğünü kabullenmek ve böylece rivayetler arasını cem etmek Hafâcî (Rahimehullûh) tarafından tasvip görmüştür. (Nesefî, Hâzîn, Âlûsî)

30- Dediler ki: "Ey kavmimiz! Gerçekten Biz Mûsa'nın ardından, öncesinde bulunan (tüm İlâhî kitap)ları **doğrulayıcı olarak indirilmiş olan pek değerli bir kitap işittik ki o, hakk** (ve doğru olan inançlar)a **ve dosdoğru bir yola kavuşturmaktadır.**

31- Ey kavmimiz! Allâh'ın davetçisi (olan Kur'ân'ın ve Muhammed (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in daveti)ne **icabet edin ve ona iman edin ki; sizin için** (geçmişe dönük ve kul hakkı bulunmayan) **bazı günahlarınızı bağışlasın ve sizi** (kâfirler için hazırlanmış) **çok acı verici büyük bir azaptan korusun!**

32- Zaten her kim Allâh'ın davetçisine icabet etmezse o, yer(yüzün)de (nereye kaçsa da, yerin derinliklerinde kaybolursa da, Allâh-u Te'âlâ'yı, ona yapmak istediği azaptan) **asla âciz bırakacak biri değildir.**

Kendisi için O'ndan başka birtakım dostlar da yoktur (ki onu Allâh-u Te'âlâ'dan kurtarabilsinler).

İşte sana! Onlar (herkesin anlayabileceği derecede) **pek açık bir sapıklık içindedirler**, bu yüzden böyle bir davete icabetten yüz çevirmişlerdir."

33- Onlar görmediler mi ki; gökleri ve yeri yaratmış olan ve onları yaratmakla hiç yorulmayan O Allâh elbette ölüleri diriltmeye Kadirdir.

Evet! Gerçekten de O, her şeye (hakkıyla gücü yeten bir) **Kadîr'dir.**

34- O İnkâr etmiş olan kimselerin o (cehennem) **ateş(in)e arz olunacakları gün** (kendilerine denilir) **ki: "İşte bu** (inkâr ettiğiniz azap), **hakkın ta kendisi değil miymiş?"**

Onlar: "Rabbimize andolsun ki; evet! (O'nun tüm müjde ve tehditleri hak ve gerçekmiş!)" **dediler.**

O da: "(Dünyada) inkâr etmekte bulunmuş olmanız sebebiyle tadın bu azabı!" buyurdu.

35- (Habîbim! Kâfirlerin sonu bu olduğuna göre,) artık rasûllerden azim (ve kararlılık) **sahibi olanların sabrettiği gibi sen de sabret ve onlar için** (azabı) **acele isteme!**

Onlar tehdit olunmakta buldukları o şeyi görecekleri gün, (azabın şiddetine ve süresinin uzunluğuna şahit olduklarında,) **sanki gerçekten onlar** (dünyada) **gündüzden bir saat dışında durmamıştırlar.**

(İşte bu Kur'ân'da, özellikle de bu sûrede anlatılan vaazlar) **yeterli bir duyurudur!**

Artık (vaaz-u nasihat dinlemeyen ve Bize itaatten geri duran) **o fâsıklar toplumundan başkası helâk edilecek değildir!**

"Azm"; ciddiyet, gayret ve sabır anlamlarına gelmekte olup, burada geçen "Ülül'-azm peygamberler" Allâh-u Te'âlâ'nın emrine, kaza ve kaderine sabreden ve vahyi tebliğde hiçbir engel tanımayan peygamberlerdir. Sayıları ve isimleri hakkında birkaç rivayet varsa da, en doğru görüşe göre sayıları beş olup, bunlar da; Nûh, İbrahim, Mûsâ, îsâ ve Muhammed (Salâvâtüllâhi Alâ Nebiyyinâ ve Aleyhim Ecma'in) hazarâtıdır. Buna göre; Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in, sabırlarını örnek alması emredilen peygamberler dördtür.

KUR'ÂN'I MECÎD
VE
TEFSİRLİ
MEÂL-İ ÂLÎSÎ

Mahmud Ustaosmanoğlu